

àrees diferents, i T. Roig fa de mestra en una escola de Salt.

La pregunta que es troba a la línia de sortida d'aquest treball és la següent: Com es pot aconseguir que els infants i adolescents del nostre sistema educatiu desenvolupin coneixement suficient de les dues llengües oficials, el català (que és la llengua pròpia del país i de l'escola) i el castellà (que ho és de l'Estat)? Com es pot aconseguir en uns centres que acullen nombrosos alumnes d'origen estranger, que parlen més de 100 llengües diferents (la majoria desconegudes pel professorat), i desconeixen gairebé tots el català, i en unes aules amb una mobilitat, d'entrades i sortides d'alumnes, creixent?

Per respondre-la utilitzen dues vies: una anàlisi rigorosa de la teoria que sustenta l'educació bilingüe i els programes d'immersió lingüística i les seves implicacions per a la pràctica educativa; i un treball etnogràfic de dos anys en un centre d'educació infantil i primària de Salt.

De tot plegat en conclouen unes quantes coses del màxim interès per a l'educació i el futur d'aquest país nostre:

Primer de tot, que la situació no té res a veure amb la que es donava a final del segle passat, en què hi havia un gran nombre d'alumnes de parla castellana que desconeixien el

català i calia que l'aprenguessin. Ara, el problema no és la multitud de llengües d'origen de l'alumnat, sinó la distància que hi ha entre els alumnes d'una mateixa aula en relació amb les competències lingüístiques escolars. No serveixen, per tant, els programes d'immersió lingüística que s'utilitzaren, amb èxit notable, aleshores, perquè no es dona cap de les tres condicions necessàries: la voluntarietat de les famílies; un professorat coneixedor de la llengua d'origen dels alumnes; i un grup d'alumnes amb una mateixa llengua d'origen. Per això alguns experts parlen de «nova immersió».

Segonament: si bé no serveixen aquells programes, sí que ens poden ser útils els criteris i orientacions per a la pràctica educativa que deriven de la teoria de l'educació bilingüe, i que es poden resumir en tres: la importància que els mestres s'esforcin a fer comprensible allò que diuen i allò que fan; l'interès per multiplicar les ocasions de fer servir la llengua; i la contribució de les famílies i de l'entorn a aquest aprenentatge lingüístic.

I, en tercer lloc, que els alumnes estrangers trigaran un temps considerable a poder equiparar les seves competències lingüístiques (en la llengua de l'escola) a les dels seus companys que la tenien com a llengua familiar. I que les aules d'acollida per a alumnat

estranger, endegades l'any 2004 a moltes escoles i instituts, són un recurs excel·lent per a l'adquisició accelerada d'habilitats conversacionals que els permetin incorporar-se al més aviat possible a les aules ordinàries, amb la resta dels alumnes, que és el lloc on realment podran aprendre el català.

Xavier Besalú

Princeses de vellut

PETIT, Lluïsa.
Totes les dones són princeses.

Borealia.
Març 2006. 108 retrats.

Lluïsa Petit és una fotògrafa brasilera establerta a l'Empordà que ha fotografiat 108 dones que viuen en aquesta terra vestides totes amb un vestit de vellut. Es veu que la seva primera intenció era fer només 60 retrats, però com que la convocatòria va tenir molt d'èxit, el nombre final de fotografies gairebé es va duplicar.

Una amiga m'ha dit que entén aquest interès. Segons ella, encara que n'hi hagi alguna que no vulgui reconèixer-ho, totes les dones volen ser princeses. La meua amiga també diu que amb un vestit bonic les dones no només mostren la seva bellesa

exterior, sinó que, com que se senten bé, la bellesa interior els aflora amb molta facilitat. Potser sí. La mateixa autora explica que la llavor del llibre va ser el retrat que va fer a una amiga que estava desanimada: «l'ha vestit amb un vestit llarg de vellut, l'ha maquillat i l'ha retratat com una princesa». En el pròleg es diu que tot i que una única vestimenta corre el perill de convertir-se en un fred uniforme, això no passa. I és veritat. No existeix la uniformitat perquè cada dona s'agafa el vestit a la seva manera (i aquí, «agafar» és, sovint, en sentit literal). Totes amb el mateix vestit però totes diferents. Llàstima que aquesta diferència no sempre sigui, o sembli, prou real, perquè, tot i que en molts casos l'actitud de les retratades sembla natural, en d'altres s'hi descobreix excessivament la mà de la fotògrafa i, llavors, el retrat perd espontaneïtat i guanya en artifici, un defecte que cap retrat ha de patir: el pitjor que pot fer l'artista és voler construir-lo (encara que, potser, aquí s'ha de

FEU, Jordi; BESALU, Xavier: Pobresa, marginació i exclusió social a la Costa Brava: El cas de Palafrugell i Mont-ras. Palafrugell/Girona: Caritas Palafrugell/Universitat de Girona, 2006. 164 p.

FUERTES MATEU, Màrius: 100 anys de La Salle (1905-2005). Girona: La Salle, 2006. 232 p.

GEIS NIELSEN, Christian [et al.]: Cartografia geoambiental de la Costa Brava. Girona: Diputació de Girona/Universitat de Girona, 2006. 63 p.

GELI, Anna M.; PELACH, Ignasi [coord.]: Aproximació a les competències en els nous títols de mestre. Girona: Universitat de Girona, 2006. 137 p.

GELPI, Ramón: Vida de Jesús: Evangelios concordados, comentados por un peregrino de Tierra Santa. Girona: Palverd, 2006. 409 p.

GRANELL i NOGUÉ, Glòria: Bertrana i Varés: La Girona de Josafat. Girona: Ajuntament de Girona, 2006. 136 p.

GRATACOS, Pep [text]; CARRILLO, Albert [il·lustracions]: L'agenda de Don Paulo. Girona: Comissió Agenda Llatinoamericana de Girona, 2006. 24 p.

GRUART, Joan: La meua lluna en un cove. Girona: l'autor, 2006. 70 p.

HEREU, Xavier: Records del Barri Vell. Girona: Axios Editorial, 2006. 65 p.

LACUESTA, Raquel [et al.]; FONT, Anna [coord.]: Rafael Masó i Valentí: Arquitecte (1880-1935). Barcelona: La Caixa, 2006. 151 p.

LARIOS, Jordi: El cop de la dextra. Barcelona: Eumo Editorial/Café Central, 2006. 86 p.

LEE, Vernon [traducció d'Ana Becciu]: La voz maligna. Girona: Atalanta, 2006. 162 p.

MARGENAT, Xavier: El tresor del Ter. Girona: CCG, 2006. 96 p.

MARTÍN, AURORA; MATARÓ, Montserrat; NOLLA, Josep M. [coord.]: Vuitenes Jomades d'Arqueologia de les Comarques Gironines. Roses: Generalitat de Catalunya, 2006. 2 v.

tenir en compte que, amb el vestit, l'artista construeix el retrat ja de bon començament).

En el pròleg també es parla d'un altre risc, el que trobem en la idea central del llibre. *Princesa* pot ser una paraula ben pejorativa: la noia bonica que amb un petó converteix la granota en príncep es converteix automàticament en la dona del príncep, o sigui, en l'esposa ideal o, fent servir la mateixa expressió del pròleg, «reina de la llar». *Princesa* no s'acosta massa perillosament a un concepte masculista? I, ja que hi som, una altra pregunta: l'essència femenina de la qual es parla en el llibre, ¿no quedaria més ben reflectida en els retrats d'unes dones vestides amb roba de cada dia, amb posats també de cada dia?

Però em sembla que ens estem complicant massa la vida i potser només hauríem de pensar que aquestes excel·lents fotografies en blanc i negre, fixades en un suport també de qualitat, serveixen per, tal com diu la meua amiga, mostrar el caràcter i la bellesa, tant la de fora com la de dins, d'un bon nombre de dones empordaneses.

Jordi Bonet-Coll

El fracàs escolar: actualitat i utilitat

CASTILLO, Miquel (coord.).

Cómo evitar el fracaso escolar en Secundaria. Recursos.

Col·lecció Materiales 12/16 para Educación Secundaria. Orientación y Tutoría. Editorial Narcea / Ministerio de Educación y Ciencia. Madrid, 2006.

157 pàgines.

Hauria de ser conegut i divulgat que bons professionals gironins publiquen en editorials espanyoles de primera línia, d'aquelles que seleccionen acuradament els seus autors, distribueixen amb rigor i eficàcia en tot l'àmbit de parla castellana i que venen. Seria el cas de l'editorial Narcea.

És tanmateix oportú constatar i celebrar que no només s'investiga i es produeixen bons materials i recursos des de les universitats, sinó també a peu d'obra, des d'escoles i instituts, i des de diverses instàncies educatives no escolars. Aquest és el cas dels cinc autors d'aquest llibre: M. Castillo, professor de secundària, G. Clapés, directora de la Fundació Sergi, J. Corominas, psicòleg i educador, E. M. Ramon, pedagoga que treballa amb adolescents en risc d'exclusió, i E. Tubilleja, amb àmplia experiència de treball en Centres Oberts.

El tema del llibre és ben clar: el fracàs escolar; i la finalitat també: oferir tot un seguit de materials, ben presentats i ben argumen-

tats, per prevenir i fer front a aquesta lacra, que afecta una tercera part dels escolars catalans i espanyols, que qüestiona el paper del sistema educatiu com a instrument per compensar les desigualtats d'origen, per garantir unes competències personals i professionals mínimes i per oferir una vertadera igualtat d'oportunitats, i que —més enllà de l'escola— té unes conseqüències socials devastadores. Com diuen els autors del llibre, «el 72% de la desocupació dels menors de 25 anys té relació directa amb l'abandonament dels estudis i el fracàs escolar».

És evident que aquest fracàs és un fenomen específicament escolar (té a veure amb l'organització, les normes, les estratègies i els objectius de les escoles i instituts) i, doncs, els primers que hi han de fer front són els professors i professores. Ara, és evident que tant les seves causes com les possibilitats de fer-hi front depassen de molt l'àmbit estrictament escolar. Per això el llibre s'estructura en quatre capítols.